

مؤسسه تحقیقات آب

مرکز ملی مطالعات و تحقیقات خزر

دستورالعمل پایش کمی و کیفی منابع آب دریای خزر

(با تأکید بر شاخص‌های

زیست‌محیطی، حکمرانی انسانی و

دستورالعمل پایش کمی و کیفی منابع آب دریای خزر

(با تأکید بر شاخص‌های
زیست‌محیطی، حکمرانی انسانی و
اقتصادی)

وزارت نیرو

مؤسسه تحقیقات آب

مرکز ملی مطالعات و تحقیقات دریای خزر

آدرس: مازندران، ساری، میدان خزر، کیلومتر ۸ جاده
فرح‌آباد

تلفن: ۰۱۱-۳۳۶۸۷۹۷۴ نمابر: ۰۱۱-۳۳۶۸۷۹۶۷

پست الکترونیکی: Caspian_sea@wri.ac.ir

وبسایت: www.wri.ac.ir

Address: 8th km of Farahabad Rd., Khazar Sq., Sari,
Mazandaran

Tel: +98(11)33687974

Fax: +98(11)33687967

E-mail: Caspian_sea@wri.ac.ir

Website: www.wri.ac.ir

مقدمه

با توجه به رشد روزافزون جمعیت، رشد اقتصادی و صنعتی ایران و کشورهای منطقه و پتانسیل‌های بیشمار سواحل در توسعه کشور، ایجاد یک برنامه مدون علمی ملی برای بررسی تأثیر متقابل سواحل-انسان و راهکارهای حفظ سواحل از تخریب و استفاده غیرعلمی، امری اجتناب‌ناپذیر است. اولین گام در چنین برنامه‌ای مطمئناً شناخت محیطی از وضعیت سواحل و نحوه دگرگونی آن است. آگاهی از کیفیت منابع آب یکی از نیازمندی‌های مهم در برنامه‌ریزی و توسعه منابع آب و حفاظت و کنترل آن‌ها است. بدون دستورالعمل پایش محیطی، اطلاع مستمر از کیفیت منابع آب و روند تغییرات آن، برنامه‌ریزی برای تخصیص بهینه برای کاربری‌های گوناگون، طراحی و اجرای برنامه‌های مدیریتی امکان‌پذیر نمی‌باشد.

هدف

تهیه دستورالعمل برنامه پایش محیطی و ملاک عمل قرار دادن آن، به‌منظور ارزیابی منظم و ادواری در زمینه‌ی مطالعات جامع منابع آب و رسوب دریای خزر (هشدار-پیش‌آگاهی و آینده‌نگری)

شرح

ضرورت شناخت منابع آبی دریایی در وزارت نیرو و همچنین بهره‌برداری اصولی از منابع آن مستلزم تهیه دستورالعمل پایش کمی و کیفی از منابع آب دریا در راستای تولید، جمع‌آوری، پردازش و ایجاد بانک داده‌ها از پارامترهای مهم دریایی و انجام تحقیق و پژوهش‌های موردنیاز به منظور کنترل شرایط محیطی و اطلاع‌رسانی مناسب از آنها است. از این‌رو ایجاد معیارهای فنی مشخص در برنامه‌ریزی و پایش کیفیت منابع آب دریا بر طبق استانداردها به‌منظور پوشش نیازهای اطلاعاتی، صرف بهینه هزینه‌های اجرایی برنامه‌های پایش، جلوگیری از موازی‌کاری انجام برنامه‌های گوناگون پایش کیفیت آب و ...، امری ضروری به نظر می‌رسد.

با توجه به اهمیت مبحث فوق، مرکز ملی مطالعات و تحقیقات دریای خزر در قالب طرح درون سازمانی، تهیه دستورالعمل پایش کیفیت منابع آب را در دستور کار قرار گرفت و پس از تهیه به‌عنوان ملاک عمل قرار خواهد داد. همچنین برای اطمینان بخشیدن در حصول بهتر روند تهیه و تدوین دستورالعمل موارد زیر در نظر گرفته شده است:

- ❖ استفاده از تخصص‌ها و تجربه‌های کارشناسان و صاحب‌نظران علوم دریایی
- ❖ استفاده از منابع و مآخذ معتبر و استانداردهای بین‌المللی
- ❖ بهره‌گیری از تجارب دستگاه‌های اجرایی، سازمان‌ها و مراکز پژوهشی و علمی
- ❖ پرهیز از دوباره‌کاری‌ها و اتلاف منابع مالی و غیرمالی
- ❖ توجه به اصول دستورالعمل‌ها و ضوابط آن‌ها و استانداردهای جهانی

روش‌شناسی تهیه دستورالعمل

- ❖ مطالعات کتابخانه‌ای (بررسی سوابق پایش ملی و برنامه‌های سایر کشورها)
- ❖ معرفی شبکه پایش در بدنه آبی دریا در سواحل جنوبی دریای خزر
- ❖ انتخاب مؤلفه‌های مورد اندازه‌گیری، روش نمونه‌برداری و دوره‌های زمانی پایش
- ❖ تعریف برنامه پایش کمی و کیفی آب و رسوب در بخش جنوبی سواحل دریای خزر

نتایج قابل حصول

- ❖ استاندارد دستورالعمل تولید داده‌های پایه آب قابل اعتماد
- ❖ استفاده از ظرفیت‌های مطالعاتی ایجادشده در تهیه‌ی استاندارد منابع آب دریای خزر جنوبی
- ❖ تحقق بخشیدن به اهداف علمی و پژوهشی در قالب مأموریت سازمانی و همچنین به‌عنوان نماینده آب‌شناسی کشور در قانون توافقه‌نامه‌های آب‌شناسی و هواشناسی کشورهای حاشیه دریای خزر (CASPCOM) در زمینه‌ی شناخت کمی و کیفی منابع آب و سواحل دریای خزر

